

I de l'informació ¿Qué?

Aucellaires vells, tenim tants recursos i tanta experiència, que ni els moixons més rebecs deixen de cantar, be o malament, si ens empenyem en que cantin.

Ara, a copia de berbelló i de granets de mostassa, que moltes vegades va millor que la llevor de canem, hem lograt que torressin a arrencar el cant els moixons del gabial republicà-nacionalista que estaven a la muda.

Després de tants dies de callar no han pogut resistir mes. Tant o mes hi han fet els seus companys de gabia que nosaltres: ho regoneixem sincerament i els en restem agraïts.

Dimecres s'arrancaren amb una passada desentonada, una carretilla estrident, que ni és de verdum, ni de pinsà, ni de passarell. Mes aviat semblava una xiscladera de ruquerol. Però tot és començar. De mica en mica se'ls afinarà la gorja i arribaran a fer passades de rossinyol.

Tot és qüestió de temps, de paciència i de berbelló, i de tot tenim provisió feta.

Fins a n'ells mateixos els sorprengué la primera cantada i la recargolaven astorats, com sorpresos de veure que encara se'n recordaven. Ja s'aniran esmenant de mica en mica.

Ara, i a fi de corretgir els defectes de la primera cantada, anem a examinar les notes emeses en aquest primer desfogament d'aquelles gorjes reposades.

Comensem pel passarell de la cobla que, en veritat de veritat, fou el que feu la passada més llarga i els reflets més sostinguts, encara que amb monotonía i plens de repeticions propies dels que canten sols per cantar i obligats a sortir-se'n com se puga.

El senyor Arola entre xec-xec i carretilla, qualificà en la sessió de dimecres i en plé Consistori—perquè allà no li podiem respondre—de «campanya de escándolo, de injurias y calumnias» la nostra ignocenta campanya per lo del cobert de «L'Avenç». Digué que no hem «querido ratificar» el Remitit d'En Jaume Galí, i afirmà que no hem volgut acudir a l'informació que varen acordar obrir els mateixos acusats, i que nosaltres ens amparàvem en l'anònim.

Aixó són inexactituds que en el bec d'un passarell com el senyor Arola fan molt mal efecte.

L'«escándolo» no és lo dit per nosaltres, sinó lo fet per ells i, que en part, va confirmar el mateix senyor Arola.

Al publicar en la nostra edició del 16 d'agost, el Remitit d'En Jaume Galí, n'enviàrem un exemplar al senyor Alcalde, acompanyant-lo d'un volant, firmat pel nostre Director, dient li que, com a primera declaració nostra, enviàvem a l'informació a que se'ns citava sense cap dret, aquells dats.

D'aixó, de compareixer per escrit, de portar a l'informació la declaració feta, escrita, documentada, en diu el senyor Arola negar-se a compareixer, negar-se a ratificar i amparar-se en l'anònim?

Com a cop d'efecte i carretilla final de la passada, digué el senyor Arola que posava a disposició de tothom les factures de materials i jornals.

Fins ara no les han pogudes conjuntar?

Si abans les tenien, perquè no les treien?

Posat a explicar també hauria pogut dir, el senyor Arola, que la jácera de ferro fou encarregada pel Golet i anotada primer a nom seu i que fins després, quan ja descobert el marro, no fou feta anotar, i a instància d'ell mateix, a nom del Centre Nacionalista. Però aixó no ho va dir.

De negar, no negà el senyor Arola cap de les nostres afirmacions, ni cap dels extrems del Remitit d'En Jaume Galí, però amb un maquiavelisme es-tantís, intentà disfressar lo del ciment,

es feu un garbuix i acabà confirmant el «lo» del ciment i dels totxos.

S'empleà en les obres del cobert ciment de l'Ajuntament, així ho confirmà el senyor Arola, però al A.unicipi, a canvi del ciment, li van donar els totxos sobrats.

Si aixó no és dir que és veritat lo que deia En Galí en el seu Remitit, ja ens dirà el senyor Arola com les entén les coses.

En Golet, segons manifestació del senyor Arola, intervingué i dirigí les obres, però ho feu per amistat.

Amb qui? amb les pessetes o amb els ex-nacionalistes o amb el pervertidor d'aquestos?

Podria dir-nos el senyor Arola, ara que ja ha començat a confessar, si les cordes, ternals i demés eines facilitades per En Golet, i que serviren per a issar la jácera de ferro, foren també deixades per amistat, i quina autorització té aquell subjecte per a facilitar a les amistats seves, dels regidors o de l'alcalde, les coses del Municipi?

A la hora en que fou issada i colada la jácera de ferro ¿que no tenia feina a la brigada el capataç de la mateixa?

Qui pagà a n'En Galí els jornals dels dies que va treballar en el famós cobert, a raó de quant li pagaren i per què al pagar-li li va dir el que'l pagava, que li donava lo mateix que als demés peons de la brigada municipal?

Segons rellava el senyor Arola, fins al nostre darrer article de la sèrie: «I de l'informació ¿qué?» no havíem fet acusacions concretes.

Si, amb tot i tenir carrera, el senyor Arola no sab de llegir no en tenim pas la culpa nosaltres.

En el darrer article no deiem res que no ho haguessim dit abans i repetit en tots.

Les acusacions concretes ja les vàrem fer el 16 d'Agost.

Volia més concretes acusacions que les del Remitit d'En Jaume Galí que han silenciats fins ara?

Que també les trová anònimes aquelles?

Nosaltres firmem, En Galí firma; enviem a l'alcalde i per a l'informació, una carta firmada pel nostre Director, un exemplar del diari a quin director coneixen prou des de l'moment que hi van a citar-lo al seu propi domicili. Si d'aixó en diu el senyor Arola negar-se a acudir i amparar-se en l'anònim, que en podem dir nosaltres de la actitud d'una gent que callen mig any arreu, que tenint un diari no s'atreveixen a contestar res ni a rebatre cap acusació nostra i que al fi, agullonats pels seus mateixos, criden contra nosaltres des de la barricada del Consistori, amagats darrera la paret d'un acta de regidor i prevalent-se de que en aquell lloc no els podem contestar?

D'aixó no en podem dir anònim, però és major covardia que l'anònim; aixó té nomes que un cal·licatiu que no estampem, i no perquè no el mereixin, sinó perquè no s'avergonyeixen els nostres llegidors al llegir-lo en aquestes planes.

Obrir una informació i dir que la deixen perquè no hi ha acusador, havent-se'n presentat dos per falta d'un, era un procedir que sols podien fer-ho els que ho han fet.

No és la falta d'acusador lo que 'ls feu desistir de l'informació, sinó la sorpresa de veure que n'havia i que aquestos no es deixarien portar al terreny de la trampa a que se'l citava.

Ells volien que l'acusació, de ser hi, fos privada, secreta, entre bastidors. Al veure-la formular públicament, categòricament, documentalment, van plegar el ram.

Les coses a la llum del dia no els convenien.

Acabem per avui donant moltes mercès als senyors Arola, Pius, Rius i

Clari que quan anàvem a cloure la nostra tasca, referent al *affaire* del cobert, ens donen provisió de berbelló fresc per a rependre el nostre empenyo de treure'ls de la muda. En altres dies anirem escatint les peroracions dels homes del covert, del honor, de la dignitat i de tots els demés pobles que va anomenar el regidor a qui temps enrera va tenir de visitar el matxo de la brigada per convence'li de que anava errado.

LLIBRE DE LES XIQUES GLOSES

(IX)

OSCAR WILDE

Ara que nosaltres estem en període de traduccions, i, majorment, de traduccions angleses, és quan més lamentem que la nostra literatura manqui en absolut de notícia sobre Wilde. Wilde—el Wilde, apart de la seva vida—és l'únic autor que ens dona una impressió de serenitat, de normalitat, usant sempre personatges anormals. *El retrat de Dorian Gray*—d'anormalitat adhuc fisiològica—*Una dona sens importància*, *Un marit ideal*, *El vano de Lady Windermere*, són obres que, en absolut, ens donen aquesta sensació. Els anglesos de Wilde, no són anglesos mercès al aristocratism d'un monocle o d'una cigarreta but-dorè: els anglesos de Wilde són testes de Van Dyck o de Lawrance i les dones, capicells de Watean. Aquet és el mitjà veritable de donar sensació d'aigüa: anar a la font.

La paradoxa de la anormal normalitat, la dona sempre una dona contraposada a tots, o quasi tots, els demés personatges. Es la normal dona sens importància la que salva l'impressió trivial, superficial, sofisticada, de totes les converses: és Gertrudis, Lady Chiltern, la que fa—no dona, fa—sensació de vida familiar, civil, normal en fi; així mateix—potser d'una manera no tant fidel—, Margarita, la filla de la senyora Erlenne. La trivialitat, la plai-santerie, la flemma tradicional dandy, és tant sols la superfície de les obres de Wilde, talment com és, tant sols, la superfície del caràcter anglés. El fons, el constitueixen frases tant equilibrades com aquestes: «Les dones no deuen jutjar, sinó perdonar quan se té necessitat de perdó». «La vida de la dona es tanca dins les corbes de l'emo-ció». «Perdonant és com les dones es fan útils al món». «Es l'amor, i no la filosofia alemanya, el que ens pot explicar més veritablement aquet món, i el que ens pot explicar el pròxim.»

Demano un lloc per Oscar Wilde en totes les vostres petites biblioteques.

J. F. VIDAL I JOVÉ.

Sindicat Agrícola Catòlic

El diputat a Corts senyor Arderiu ha rebut del Ministre d'Hisenda la següent carta:

El Ministro de Hacienda

Sr. D. Antonio Arderiu y Pascual.
Manresa.

Mi distinguido amigo: Tengo el gusto de participar a V. que el expediente relativo al Sindicato Agrícola Católico de Manresa, que con tanto interés se sirvió V. recomendarme, ha sido resuelto, de modo favorable, por este Ministerio, por Real Orden de 4 del actual.

Mucho celebra que V. quede complacido su atto. amigo y S. S.

q. e. s. m.

Conde de Bugallal

Madrid, 8-11-19.

NOTA DIARIA

Ja hem tornat a la normalitat, després d'alguns dies d'allament, en els que l'imaginació popular es forjava mil històries; torna arribar en aquesta ciutat els diaris de la capital, donant la sensació a tothom del restabliment de la pau i la tranquil·litat.

No és nou aquest allament de les poblacions subalternes. Ja varies vegades, amb motiu de vagues generals i altres fets luctuosos, s'ha notat aquest allament. Però així i tot, cal regonèixer que mai com en aquesta ocasió, la falta d'orientació del públic havia pesat tant.

I és que en aquesta qüestió es ventilen problemes tan importants, que, de no resoldre's satisfactoriament, podien representar la ruina de l'indústria en general.

La qüestió social a Catalunya havia arribat a un grau de tivantor tan gran, que semblava que el sentit comú havia desaparegut de tots els sectors. No's demanava, s'exigia. No's discutia, es cridava. I entre mig de tota aquesta confusió, sols se sentia de quan en quan la veu d'un esperit seré, i encare per a lementar l'estat d'apassionament a que s'havia arribat.

Aixó, aquest estat es veu que ha tingut son fi en la solució que s'ha trobat a Barcelona. Prou vagues. Prou boicots. Prou locauts. Tothom se sotmet a la Comissió Mixta de Treball creada pel Govern, i ofereixen tots els degu-

des garanties per assegurar la disciplina, mare de la bona organització, en tots els establiments de treballs, al mateix temps que es compromet tothom a intensificar la producció com a mida de salut nacional i a no promoure cap mes conflicte fins al funcionament de la Comissió Mixta citada més amunt.

Tot aixó que sembla no significar molt davant del greu problema plantejat, pot significar al nostre entendre, no sols la solució immediata dels conflictes, sinó una solució definitiva de tots els plets que puguin sorgir.

Desde el moment que les representacions obreres i patronals es lligaran amb un acord dins de la Camissí Mixta, ja no serà possible defugir les responsabilitats que per la seva actuació els correspongui. Uns i altres, amb consciència de aquesta responsabilitat, hauran de procurar sempre arribar a fórmules de concòrdia que fins ara quasi no eren possibles, precisament perquè els directores de les forces en lluita, podien restar amagats, sense que mai poguessin sapiguer els governants, els veritables inspiradors de les actituds tóbres i patronals.

Aixó, no hi ha cap dubte que simplificarà els conflictes en benefici de la producció en general.

Congratulem-nos de la solució i fem vots perquè aquesta època de pau iniciada sigui lo més duradera possible.

En pro de l'Orfeó Manresà

X I

L'obra dels Orfeons a Catalunya

Sabeu res més maravellosos en la vida que una llar vessanta de cançons i de rondalles? Hi ha res millor per esquivar el tedi que una cançó? No veieu el pagés que llaura i el pedraire que forga forçut en la vivor de la roca, com la canten, perquè saben que la cançó els endolceix misteriosament la pesantor de les tasques quotidianes? Els nostres avant passats amb un enginy formidable ompliren la nostra terra d'una claricia divinal, d'una resplandor que enlluerna l'esperit i el fa captiu en l'excel·lència de fruïcions de les quals hom no sabria pas com substraure's-en; ens deixaren l'or i la sang de la nostra raça en el degotí sonor de la cançó, i el sentim regalimar tan dolçament que l'esperit és adelat de tanta llaminadura. I aquest or i aquesta sang de la vella Catalunya és aliment espiritual que se'ns dona amigablement a la tau·la esplendorosa dels nostres Orfeons.

La nostra riquesa de cançons era dispersa arreu arreu de nostra terra i sols sapiguda i estimada per la gent humil qui la tenien tan familiarment tractada que, quan ne sentien necessitat ni sabien ni els interessava conèixer-la pel nom, sinó per la fesomia del assumpte com si fos un dels convivents que el coneixen pel motiu. Però la cançó, vivint així i havent-nos d'ésser tramesa per tradició, ens venia transfigurada pel camí de les generes i algunes d'elles, de valor inconeguda, indubtablement s'hauran perdut. Aquesta precisament és una de les tasques dels nostres Orfeons: recollir la cançó popular, propagant-la i conservant-la com una cosa santa. Per ço tenim d'estimar i d'ajudar aquestes institucions tan catalanesques i per ço tot el jovent deuria ésser-ne d'orfeonista i allavors l'es-

perit català seria el més fort i el de més valor, perquè hauria copsat tot l'or i la sang de la nostra historia magicament panteixanta dintre la cançó.

Salvador Perarnau.

Manresa, novembre de 1919.

Fem Patria

Fa uns dos anys que tinguérem l'intent de practicar amb un bon amic nostre i ferm catalanista, lo que s'ha dit mantes vegades a nostra ciutat, o sigui la creació d'una Escola Catalana.

Ara mateix, fa unes quantes setmanes que'l que sotscriu hi torna a bregar: vegeu, doncs, quin serà el nostre jo i a l'enterar-nos per mitjà d'aquest diari de que un altre cor jove hi dona un crit en aquest sentit.

També com vos, caríssim, creiem, que, l'únic mitjà de fer homes conscients de ço que's civilitat, és, sense cap llei de dubte, l'us de la llengua mare a les escoles, i, principalment, en les propiament dites de nens.

Quan ja s'arriba a tenir nou o deu anys creiem que, pot i deu comensar-se l'ensenyança de la llengua castellana, alternada amb la catalana, i més avant amb la francesa, etc. Aixó dit, naturalment, sempre segons la capacitat del deixeble.

Nosaltres que ens hem interessat, fa de temps per la quitxalla i els hem tractat, estem convençutíssims que'l no apendre desde l'infantesa amb la pròpia llengua, mai jamai pot arribar-se assolir aquell alt grau d'espiritualitat que dona en sí la cultura impregnada pel mitjà del propi llenguatge, i per aixó no podem creure que l'hom que s'hagi creat una cultura amb estrany parlar del matern, s'adigui aquesta amb l'esperit de sa raça.

Solament la mala voluntat o inconsciència o ambdues a l'ensem poden ésser les causes de que a un poble no se li hagi donat llibertat per poguer-se